Boeiende

VERHALEN

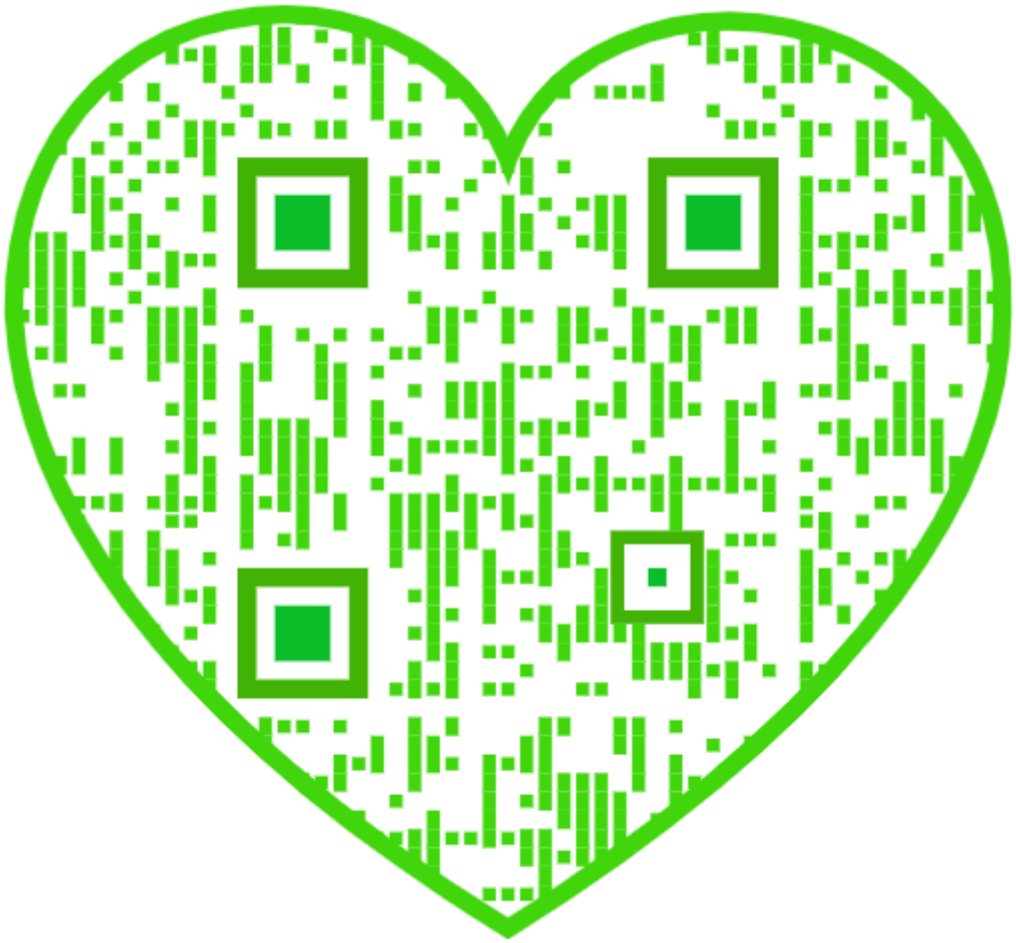

BOEIENDE VERHALEN.

Julius en zijn geleider.

A.-J. WITTERYCK.

BOEIENDE VERHALEN.

NAAR OUDE
BRONNEN BEWERKT.

STEENBRUGGE.
Drukkerij « DE LUSTHOF »
1926.

EIGENDOM VAN DEN UITGEVER.

Boeiende Verhalen.

BELISARIUS.

De nacht naderde, en de kleine Julius stapte treurig vooruit, zonder goed te weten waarheen. Sedert den middag was hij reeds verdwaald en wendde hij naar alle kanten zijn angstige blikken. Hij ontwaarde geen enkele woning ; dan klom hij op een eik om toch wat verder te kunnen zien, doch kon alzoo slechts eens te meer vaststellen, dat hij in een onbewoonde streek gekomen was. Hij kwam naar beneden, en zette zich bij den voet van den boom, op het dikgegroeid mos neder.

Hij weende.... Helaas ! hij had er wel reden toe ; niet alleen wist hij niet hoe hij den nacht, die reeds aan het vallen was, zou doorbrengen, maar hij was bovendien nog in de volle onwetendheid van hetgeen hem wachtte. Het arme kind was vader- en moederloos, zonder één bloedverwant die hem helpen kon, zonder één vriend die medelijden met zijn ellende gevoelde. Hij was alleen, gansch alleen, en was nauwelijks tien jaar oud.

In dien hachelijken toestand, trok hij een stuk

brood, 's morgens medegenomen, uit zijn zak, en brak voor zijn avondmaal de helft ervan af. Terwijl hij die schamele beet nutte, ontwaarde hij een hond die langzaam op hem toe kwam. Dit verlaten dier scheen sedert lang niet gegeten te hebben : het keek Julius aan en scheen door zijn hunkerenden blik, een weinig brood af te bedelen.

Het kind had bijna geen brood voor zich zelf, en kon nog lang ronddwalen, alvorens een medelijdende ziel te ontmoeten, die hem een ander stuk geven zou. Nogtans nam de knaap bijna de helft van zijn overschot en schonk het aan den hond, zeggende : « Arm dier ! misschien zou het gestorven zijn, ware ik hier niet geweest ! »

Het dier nam deze korst met voorzichtigheid aan, als vreezende zijn jongen weldoener te verschrikken ; terzelfdertijd keek het Julius aan met een goedaardigen blik, die den jongen ten volle gerust stelde.

De aankomst van dezen hond verheugde Julius.

« Hij zal voor mij een nachtgezel zijn, — zeide hij, — maar indien hij mij verliet, nadat ik hem gevoed heb ? » Om dit te beletten, nam hij een koord dat hij in den zak had, schoof het over den hals van den hond, en legde

het aan een wortel van den ouden eik vast.

De hond onderwierp zich ; nogtans keek hij Julius verwonderd aan, als wilde hij hem te verstaan geven, dat deze maatregel onnoodig was, en dat, wijl hij zonder meester stond, hij voortaan zijn weldoener trouw zou gevolgd hebben. Julius las wel in de oogen, dat het dier geenszins ondankbaar zijn zou, nogtans, door vrees voor den nacht aangezet, liet hij den hond aan het touw vast. Dan, geruster geworden, strekte de jongen zich op het mos uit, en sliep weldra in.

Bij het krieken van den dag, ontwaakte hij. Maar wie zal zijn eerste aandoening beschrijven, toen hij dicht bij zich een groote in stukken gebeten slang zag liggen. Op het eerste gezicht deinsde hij achteruit met zoovele levendigheid als ware het kruipdier nog in leven geweest.

De gerustheid van den hond, die naast hem lag, bracht hem tot bedaren : hij onderzocht zijn nieuwen gezel, en erkende in hem zijn redder : zijn muil, met bloed bedekt, bevestigde zijn gevecht, en de dood van de slang zijn zegepraal.

« Goede God, — riep Julius, — wat zou er van mij geworden zijn, indien ik gisteren een weinig brood aan dezen hond had geweigerd. Hij zou

mij verlaten hebben, en mij gedurende dezen nacht niet hebben bewaakt. Het is wel waar, wat men zegt, dat een goede daad nooit verloren is. »

Hij haastte zich den hond, die hem met zijn gewone zachtaardigheid aankeek, los te maken, en geleidde hem naar een rivier om hem te wasschen. Daarna nam hij zijn laatste stuk brood, verdeelde het in twee stukken, en gaf het grootste aan zijn moedigen redder.

Na dit ontbijt begaf Julius zich op weg, gevolgd door den eenigen beschermer, dien hij op aarde bezat. Een deel van den dag stapte hij voort zonder uit dit onbewoond oord te kunnen geraken : reeds vreesde hij zich nogmaals verplicht te zullen zien onder den blooten hemel te slapen. Hij trok door een bosch, waarachter hij hoopte woningen te ontdekken. Nauwelijks had hij eenige stappen erin gezet, of zijn hond werd ongedurig, snuffelde langs den grond, zocht hier en daar, en blafte van vreugde. Eensklaps sprong hij weg en verdween.

Julius volgt hem al roepende, het geblaf leidt hem. Hij komt op de plaats waar de hond heeft stilgehouden, en ziet daar met verrassing, dat hij rond een grijsaard, die op een hoop bladeren gezeten was, dartelt en kwispelstaart.

« Welhoe, zijt gij het, mijn lieve Fideel, — zegt hem de grijsaard, — zij hebben u dus niet gedood, en gij zult nog bij uw ouden meester kunnen wonen. Helaas, uw oude vriend zal misschien in dit bosch sterven ! »

Zoo sprekende stak hij de handen uit om den trouwen hond te streelen. Julius bemerkte dan, dat de grijsaard blind was, en werd bij het zien van zijn ellende diep getroffen.

De grijsaard had Julius' stappen op de droge bladeren gehoord, en vroeg met bekommering wie daar was. « Komt gij, — voegde hij erbij, — mij den laatsten vriend ontrooven, die mij op aarde nog overblijft ? »

« Ik ben een arm kind, — antwoordde Julius — en toch heb ik van mijn brood aan uw hond gegeven, zonder dit voedsel zou hij misschien op dit oogenblik dood liggen. »

« Een kind ! — hernam de grijsaard, — kom, dat ik u omhelze, daar gij nog tot de jaren niet gekomen zijt, waarop men uit baatzucht boos is. » En hij drukte Julius tegen zijn hart.

« Ik dank u, — sprak hij verder, — mij het eenige schepsel bewaard te hebben, dat mij in mijn ongeluk nooit verlaten heeft. Gisteren

morgen verdwaalde ik aan den zoom van het woud. Ik hoopte nogtans, door middel van mijn hond, weer op het rechte spoor te geraken. Ik had mij een oogenblik neergezet, om hem de gelegenheid te laten, wat in het wilde rond te loopen en de streek te verkennen. Eenige lieden, voorzeker met kwade bedoelingen bezield, bemerkten hem ; waarschijnlijk stond Fideel hen aan ; zij maakten zich er van meester, ik hoorde zijn blaffen, ik begon te roepen, doch die booswichten bekommerden zich niet om het leed van een blinden grijsaard ; zij trokken heen, en ik had noch geleider noch vriend meer.

» Dit voorval griefde mij het hart. Na aan mijn tranen eenige stonden vrijen loop te hebben gegeven, trachtte ik mijn weg voort te zetten, doch weldra bemerkte ik, dat ik meer en meer verdwaalde. Ik bleef dus zitten, mijn lot aan God overlatend.

» Een dag en een nacht heb ik aan den voet van dezen boom doorgebracht. Ik wachtte. De Voorzienigheid heeft mij in mijn hoop niet bedrogen, daar Zij u te mijner hulp gezonden heeft. Gij zijt het, lief kind, die mij zult redden. »

« Ik verlang niet anders, goede man, — ant-

woordde Julius, maar wat kan ik ? Ik zelf loop hier verdwaald.

« Laat ons niet wanhopen, kleine knaap, — hernam de blinde, — laat ons de zaak beproeven, misschien gelukt ze ons... Nu sta ik recht, laat mij de hand op uw schouder leggen. Gisteren, omtrent dit uur had ik de zon achter mij, laat ons in haar richting vooruitgaan, en zonder twijfel zullen wij het gehucht weervinden, vanwaar ik gekomen ben. »

Zij trokken dus zonnewaarts op, en na een goed deel van den dag gegaan te hebben, vonden zij inderdaad het gehucht, waarvan de ouderling gesproken had. Daar werden zij door weldadige lieden ontvangen, die vroeger reeds, den blinde aan hun haardstede een plaats hadden gegeven.

Na met zijn jongen geleider een sober maal genut te hebben, bedankte hij hem en zeide, dat hij hem niet langer wilde weerhouden bij een ongelukkige, die slechts door het medelijden der menschen leven kon.

« Helaas, — antwoordde het kind, — mijn lot is weinig verschillend van het uwe ; vóór ik u vond, was ik in de wereld moederziel alleen : indien gij mij henenzendt, blijf ik nogmaals alleen gelijk te voren. Laat mij aan

uw zijde ; ik zal u geleiden en u mijn vader noemen. »

Ontroerd en bewogen, zocht de grijsaard de hand van Julius om ze in de zijne te drukken. « Blijf dus, lief kind, — sprak hij, — blijf dus bij mij. Nu heb ik slechts mijn ellende met u te deelen, maar eens misschien.... God zal de deugden van uw hart niet zonder belooning laten. »

De grijsaard, niet meer kunnende doen, nam ten minste zijn vermaak in het kind te onderrichten. Soms bleven zij te zamen te midden der velden en weiden, onder een boom zitten, en daar voerden zij uren lang leerrijke gesprekken. De grijsaard trachtte zijn woord naar het minder verstand van Julius te schikken, en wist de lessen die hij hem gaf aantrekkelijk te maken. Het kind, hoewel nog te jong om over menschen te oordeelen, besefte niettemin heel goed, dat de blinde geen van deze ellendelingen was, welke lage gevoelens van vernederende aalmoezen doen leven.

Hij ontdekte in hem een natuurlijke grootmoedigheid, alsook manieren welke men slechts bemerkt bij hen, die op de hoogere sporten der samenleving hebben gestaan. Ook koesterde Julius voor hem den grootsten eerbied. Die verhevenheid van den grijsaard

had de jongen leeren begrijpen, door hem met de andere menschen te vergelijken ; ja deze grootheid was zoo merkbaar, dat de knaap ze van zelf, onwillekeurig erkend had, en hij bleef onder haar indruk, zonder zich zelf daarvan rekening te geven.

Evenwel was de grijsaard in den ellendigsten staat, en zoo de weldadigheid hem gedurende twee achtereenvolgende dagen vergeten had, zou hij van honger gestorven zijn. Dit harde lot duurde eenigen tijd, en Julius, door zijn goed hart gedreven, deed al het mogelijke om het te verzachten.

Op zekeren dag, dat zij beiden langs den boord van een weg gezeten waren, kwam een jongeling, op een prachtig ros gezeten, en door twee dienstknechten gevolgd, daar voorbijgereden. Het eerbiedwaardig uiterlijk van den grijsaard deed hem stilhouden, en een ouden helm naast hem ziende, vroeg hij, of hij nog in het leger gediend had.

« Ja, — antwoordde de blinde, — lang heb ik een rang bekleed in de krijgsbenden van Justiniaan ; ik heb tegen de Persen, de Gothen en de Hunnen gevochten. »

« Groote God, — mompelde de jongeling, — welk een toon ! welk een gelaat ! » Hij verwijderde zijn twee wapenknechten, en gaf met

de hand aan het kind ook een teeken, wat verder op te gaan. Allen gehoorzaamden. De jongeling stapte dan van zijn draver, naderde den ouderling, bekeek hem met aandacht, nam hem vriendelijk bij de hand, en sprak hem levendig toe. De grijsaard antwoordde met geestdrift ; welhaast vielen zij in elkanders armen, en de jongeling stortte heete tranen. Eindelijk, na de eerste vervoering, zetten zij zich op de graszode neder, en bleven twee uren lang in druk gesprek.

Julius, die zag wat plaats greep, zonder de beteekenis ervan te kunnen gissen, stond van verbaasdheid geslagen. Eindelijk riep de jonge ruiter zijn knechten terug. Julius volgde. Op het punt van te vertrekken, ontdeed de krijgsman zich van zijn mantel, en legde hem op de schouders van den blinde, hem biddende dien te willen behouden. Terzelfdertijd wend de hij zich tot een zijner knechten en zeide hem :

« Gij zult bij dezen eerbiedwaardigen grijsaard blijven, totdat ik u terugroep. Voor hem zult gij denzelfden eerbied en dezelfde onderdanigheid hebben als voor mij. » Dan een beurs met goudstukken uit zijn gordel trekkende, overhandigde hij ze hem, zeggende : « Ziedaar wat voor de dringendste noodwendig-

heden. » De dienaar boog ten gronde, en de jonge heer steeg weer op zijn paard, aan den grijsaard de verzekering gevende weldra terug te keeren.

Wanneer zij verwijderd waren, zocht de blinde de hand van het kind, en deze gegrepen hebbende, trok hij den knaap tot zich ; dan, hem tegen de borst drukkende, sprak hij :

— « Mijn kind, ik dank den hemel, want ik zal u gelukkig kunnen maken, en u beloonen voor al het goede, dat gij mij gedaan hebt. »

— « Zooveel te beter, vader, — antwoordde Julius, — het is een teeken, dat gij zelf gelukkiger zult zijn, en dat is reeds voldoende om mij met vreugd te vervullen. »

De blinde sprak niet verder. De dienaar wachtte met een uiterlijk vol eerbied. De grijsaard beval hem naar het gehucht te gaan, en een slaapkamer te bezorgen voor hem en voor zijn geleider. Aanstonds gehoorzaamde de dienaar, en Julius vergezelde langzaam zijn vader naar het dorp. De krijgsknecht wachtte reeds op hen vóór de deur van een kleine doch aangename woning. Zij traden binnen, en schenen zich voor goed te mogen ontlasten van de langdurige ellende, die op hun schouders had gewogen. Julius, die gansch zijn leven slechts armoede had gekend, was zijn ver-

bazing niet meester. De bescheiden welstand, dien hij rond zich bemerkte, had in zijn oog groote waarde. De grijsaard scheen daaraan niet te denken, en zette zich neder in een leunstoel, met kostbare stof overtrokken, met dezelfde onverschilligheid, waarmede hij zich aan den voet van een boom neerliet. Hij beval met zachtaardigheid, doch op een toon die te kennen gaf, dat hij in zijn leven niets anders had gedaan.

Vier dagen waren verloopen sinds de ontmoeting van den jongen ridder, en de vijfde dag was nog niet verstreken, toen men in het gehucht het rollen van een naderenden wagen hoorde, alsook het gekletter der paarden van ruiters, die dit praalgerij omgaven en volgden. Julius, nieuwsgierig gelijk alle kinderen, liep de deur uit om te kijken. Dadelijk herkende hij den jongeling op dezen prachtigen wagen gezeten. Deze, vóór het huis gekomen, stapte uit het rijtuig, trad binnen, en kwam weldra weer buiten, den blinde bij de hand houdende. « Soldaten, — riep hij, — groet Belisarius ! »

Bij het uitspreken van dezen vermaarden naam, die aan honderden glorierijke gedachtenissen herinnerde, bij het zien van dezen grijsaard, levende voorstelling der menschelijke ellende, bleef de krijgsbende onbewegelijk

door verwondering en eerbied, doch een oogenblik later weergalmden luidruchtige toejuichingen door de lucht. De jongeling, die een der eerste prinsen was van het hof Justinianus, deed den ouden generaal op den praalwagen stijgen, en nam plaats naast hem. Dan verhief hij de stem en sprak :

« Krijgslieden, vóór u ziet gij den held, die tot tweemaal toe de Persen overwon, die een deel van Afrika onderwierp, die de Gothen uit Italië dreef, en die gedurende dertig jaar, het keizerrijk met den schitterendsten luister deed glinsteren. Ziet hem hier, ongelukkig, blind, en in die bittere ellende, waarin de man slechts door het medelijden van den evennaaste het leven behouden kon. Zijn deugd had hem tot het toppunt der glorie verheven ; de laster heeft hem in een afgrond van rampspoed nedergestort. Zijn nijdige tegenstrevers hebben hem bij den keizer afgeschilderd als een heerschzuchtige, die den troon wilde veroveren. Justinianus heeft het ongeluk gehad dezen te gelooven. Aanstonds deed hij hem in de boeien sluiten, en van dit oogenblik af, heeft Belisarius nog slechts den tegenspoed gekend. Zal ik het u durven zeggen ? De vorst, overtuigd dat hij een verrader was en de schrikkelijkste aller folteringen verdiende, heeft bevolen zijn

oogen te breken.... en dacht nog alzoo genadig met hem te handelen.... Hij werd daarin gehoorzaamd.

» Belisarius, aan het droevigste lot overgeleverd en van alle rijkdommen ontbloot, werd van zijn ketens ontdaan en tusschen de menschen teruggezonden. Het was dan, dat zijn deugd in al haar glans schitterde. Ver van zich verontwaardigd te toonen en 's vijands onrechtvaardigheid te doen uitkomen, ging hij zich stil verbergen, te midden van dit rijk, dat zijn moedige arm behouden had. Hij zeide zelfs vaarwel aan zijn te glorierijken naam, en deed alles wat hij kon, om vergeten te worden, en noch zijn vorst noch zijn vaderland te onteeren. Men meende, dat hem geen middel van bestaan was gebleven en men deed niets dan hem beklagen.... een gelukkig toeval heeft mij hem doen ontmoeten. Justiniaan, van zijn dwaling overtuigd, betreurde zijn noodlottigen misslag, waarvan de getrouwste onderdaan van het keizerrijk zulk ellendig slachtoffer was, niet te kunnen herstellen. Nauwelijks vernam hij het lot van dien beroemden verstootene, of hij hief de handen ten hemel, om den Heer te danken, en wilde, dat men terstond in Constantinopel uitriep, dat Belisarius in al zijn goed en eer zou hersteld worden. »

Zoo sprak de jonge prins, en nieuwe toejuichingen verdoofden zijn stem. De wagen stelde zich aanstonds in beweging, de stoet volgde en herhaalde met geestdrift Belisarius' grooten naam. Twee dagen was men op reis vooraleer Constantinopel, de hoofdstad van het keizerrijk, binnen te trekken. Een ontelbare menigte volks was van alle kanten toegestroomd, om dezen landsheld, die als uit het graf scheen op te staan, toe te juichen en te vieren. Men geleidde hem naar het paleis, waar de keizer hem met ongeduld afwachtte. Justinianus weende tranen van aandoening bij het terugzien van zijn ouden vriend, doch Belisarius haastte zich hem te doen bemerken, dat hij al het verledene vergeten had. Prachtige feesten grepen vervolgens gedurende verscheidene dagen plaats, en Belisarius, teruggekeerd in het hof, dat hij te voren bewoond had, mocht hopen zijn ouderdom te midden der eer, die hij door zijn beroemde werken verdiend had, door te brengen.

Belisarius was dus wederom gelukkig ; maar had hij zijn jongen gezel, den goedhartigen Julius vergeten ? Neen, integendeel, hij was de eerste, om wien hij zich, bij den terugkeer tot zijn verheffing bekommerde. Gedurende zijn wederkomst en de feesten had hij hem aan den wapenknecht van den jeugdigen ridder toevertrouwd.

Zoohaast de veldheer zich kon onttrekken aan de menigte, die zoo gretig was hem te zien, vroeg hij dadelijk naar het beminnelijk kind.

« Vriendje lief, — zeide hij hem. — ik heb u beloofd uw lot te verzekeren, indien ik ooit daartoe in staat was. Nu kan ik mijn belofte ten uitvoer brengen. Gij noemdet mij vader, toen gij mijn eenige beschermer waart op aarde ; ik noem u mijn zoon, nu ik bekwaam ben u onder mijn zorg te nemen, en ik wil, dat deze titel u steeds nog eerder mijn genegenheid herinnere, dan het goed dat ik u zal gedaan hebben. »

Belisarius hield woord : hij gaf aan den knaap leermeesters, die zijn gelukkigen aanleg tot zekere volmaaktheid brachten. Dan plaatste hij hem op den weg van den hoogeren vooruitgang. Julius werd een man die zijn tijd tot eer strekte.

Op zekeren dag, dat hij Belisarius' hond vriendelijk streelde, zeide hij ontroerd :

« Arm dier ! het is aan u dat ik alles verschuldigd ben, wat ik zijn mag. Indien ik u brood geweigerd had, zou ik nooit uw edelmoedigen meester gekend hebben. Indien ik geen hulpvaardige hand naar den armen blinde had uitgestoken, zou ik een slechte daad begaan hebben, waarover ik gansch mijn leven wroegingen zou gehad hebben ; doch ik heb de ingeving

van mijn hart gevolgd, en deze beweging deed mij den besten aller vaders vinden. O ! het is dus wel met recht en reden dat men getuigt : « Een weldaad gaat nooit verloren. » (*)

(*) Belisarius werd geboren in 494 en stierf in 565. Volgens de overlevering werden hem de oogen uitgestoken, doch dit wordt door de geschiedenis gelogenstraft.

Een bedelaar met een deftig voorkomen wordt soms een Belisarius genoemd.

EEN GEPASTE GRAP.

Vóór eenige jaren ging een kunstschilder van Antwerpen, M. X..., op een schoonen lentemorgen door het schipperskwartier dier stad. Bijna zonder het zelf te weten, naderde hij een groep nieuwsgierigen, die bij den verkoop stonden van eenige armoedige meubelen van een werkmansgezin. Een vrouw was droefgeestig tegen den muur gezeten en trachtte een kind in slaap te sussen, dat zij op den arm droeg en haar vriendelijk toelachte.

De schilder, na de vrouw ondervraagd te hebben, vernam, dat de meubelen, die men verkocht, de hare waren. Zij verhaalde verder, dat haar man overleden was, en dat zij een kind van slechts twee jaar oud had ; dat, niettegenstaande alle ontberingen, niettegenstaande haar ijverig werken en zwoegen, zij toch niet tegen de ellende had kunnen blijven worstelen, en dat de eigenaar haar meubelen had doen aanslaan, omdat zij eenige maanden achterstallige huishuur niet kon betalen.

M. X... voelde zich bewogen bij dit verhaal,

dat de arme vrouw eenvoudig vertelde, zonder dat zij het minste woord, de minste uitdrukking van verbittering of haat tegen haar zoo harteloozen huisbaas liet hooren.

— Wie is uw huisbaas? vroeg de schilder.

— Daar komt hij aan, zei de ongelukkige weduwe, terwijl zij met den vinger een met dwaze pracht gekleeden heer aanwees, die glimlachte, terwijl hij met schuinschen blik de meubelverkooping gadesloeg.

De schilder herkende in den aangeduiden persoon M. B..., een koopman, die door den krommen woekerweg rijk was geworden, en hij begreep, dat zoo hij hem zou verzoeken van zijn rechten als huisbaas af te zien, of beproeven hem tot medelijden op te wekken, dit zoo veel zou zijn als aan doovemans deur kloppen.

M. X... was een edelhartig man, die niets dan afkeer voor de liefdelooze handelwijze van den eigenaar gevoelde, en daar hij ook zijn verwaandheid kende, verzon hij welke poets hij hem zou kunnen spelen, toen de roeper juist een schilderij te koop aanbood.

Het was een onbeteekenend schilderstuk, dat de arme vrouw des Zomers vóór een opening hing, waardoor, in het gure jaargetijde, de kachelbuis in de schouw kwam.

— Wat zet men er op ?... Wat biedt men er voor ?... vroeg de roeper.

— Twee frank ! riep iemand uit den hoop.

De schilder dacht zijn zaak gevonden te hebben. Hij deed zich de schilderij overreiken, onderzocht ze met de nauwkeurige aandacht van een kenner, die de hand legt op een meesterstuk, hij deed ze vervolgens den roeper teruggeven en zeide met heldere stem :

— Honderd frank !

Bij het hooren van dit cijfer, sprong M. B... van vreugde op. Overal en altijd koopman, wanneer hij meende geld te winnen, dacht hij dat, dewijl een talentvol artist als M. X... honderd frank voor die schilderij bood, zij er wel twee honderd waard was, en hij riep dus dadelijk :

— Twee honderd.

— Vijf honderd, zei de schilder.

— Zes honderd ! liet M. B... er op volgen.

— Duizend, hernam M. X...

Het hardnekkig opbieden van den schilder versterkte bij den eigenaar nog meer de meening, dat de zoo zeer betwiste schilderij veel waarde moest bezitten ; hij wilde zich geen winstgevende zaak laten ontsnappen. Overigens was er voor hem ook een punt van eigenliefde in

gelegen, van zich door een artist in een strijd om éenige vijffrankstukken niet de loef te laten afsteken. Op eens nam hij een statige houding aan en riep : Vijftien honderd frank !

— Twee duizend ! antwoordde de schilder.

— Twee duizend twee honderd !

Op dat oogenblik heerschte een plechtige stilte onder de toeschouwers ; aller blikken wendden zich naar M. X..., die tot dan toe een ernstig gelaat had aangenomen en nu hartelijk begon te lachen.

— Niemand meer dan twee duizend twee honderd frank ? niemand niet... niet... ? proficiat ! En de roeper keerde zich tot M. B... en maakte een kleine buiging.

De huisbaas trad vervolgens naar M. X... en zeide hem :

— Mijnheer, ik moet u bekennen, dat ik niet bekwaam ben over schilderkunst te oordeelen.

— Dat behoeft ge mij niet te zeggen, antwoordde M. X...

— Maar, sprak de koopman verder, ziende dat een zoo kundig man, een artist, zoo halsstarrig voortbood om dit schilderstuk te hebben, heb ik dadelijk verondersteld, dat het een stuk van waarde was. Op hoeveel schat gij het ?

— Op drie frank vijftig centiemen, — zei de schilder al lachend, — en nu zou ik het er niet voor geven.

— Gij lacht er zeker mee ?

— Volstrekt niet.

— En gij hebt er twee duizend frank op gezet !

Dat is zoo, antwoordde M. X..., terwijl hij een ernstigen toon aannam, en ik zal u zeggen waarom. Gij, die vijf en twintig duizend frank rente bezit, hebt de geringe meubelen van een ongelukkige vrouw doen verkoopen voor een som van honderd frank, die zij verschuldigd was ! Ik heb u een les willen geven. Wel is waar, dat ik mij blootstelde, in mijn eigen netten gevangen te worden ; maar, God dank, ik bezit nog wijsheid genoeg om mij over een verlies van twee duizend frank te troosten, bijzonder als zij voor een goede daad besteed zijn. Uw kooplust en uw ijdelheid, waarop ik had gerekend, hebben mij naar wensch gediend, en gij zijt goedwillig in den strik geloopen, dien ik u spande. De rollen zijn nu omgekeerd : van schuldeischer zijt gij schuldenaar van die arme vrouw geworden, en ik geloof, dat gij haar niet zult noodzaken uw meubelen in beslag te nemen. Twee duizend twee honderd frank voor zulk een knoeistuk

is duur, ik moet het bekennen ; ook wensch ik, dat gij er geen overladen maag van krijget.

Bij deze woorden groette M. X... den verstomden eigenaar, en verwijderde zich, na de vrouw bekend gemaakt te hebben met het kleine fortuin, dat hij voor haar gewonnen had.

HOE JAN SCHAEVE BOSCHWACHTER WERD.

Omtrent half October 1530, bij het vallen van den avond, kwam een ruiter langs de baan, die van Terveuren naar Brussel leidt. De weg was door een zwaren aanhoudenden regen als een slijkpoel geworden. De man zocht een onderkomen voor hem en zijn draver. Eindelijk ontdekte hij een zestal woningen, tusschen welke hij een herberg bemerkte. Hij stapte van zijn paard, leidde het onder een dak en trad vervolgens de woning binnen ; daar trof hij niemand aan dan een vrouw, die veertig jaar kon bereikt hebben en bezig was met het avondmaal te bereiden. Bij het zien van den vreemdeling, die in het groen was gekleed, vroeg zij, wat hij verlangde.

— Wel, sprak de ruiter, geef mij eerst een kan van uw beste bier ; ik zal intusschen wat bij het vuur schuiven, want ik ben doornat.

Eenige minuten later werd de deur geopend, en een man van omtrent vijftig jaar trad de herberg binnen ; het was Jan Schaeve, de baas

van het huis. Toen hij den vreemden heer bemerkte, bleef hij eensklaps staan, bekeek oplettend diens kleeding, ging vervolgens naast hem zitten en zeide :

— Gij ziet er doornat uit, vriend. Het is, alsof ge uit een vijver kwaamt. Gij komt waarschijnlijk van nog al verre ? Mag ik weten, wie gij zijt ?

— Zeker, antwoordde de vreemdeling ; ik ben een officier van Keizer Karel ; gedurende een jachtpartij heb ik den weg verloren, en daarom kom ik u een schuilplaats vragen voor mij en mijn paard.

— Dat zult ge hebben, antwoordde de baas gulhartig ; ik houd wel juist geen logies, doch met zulk een akelig weder zend ik niemand door. Na het avondmaal zult gij een donzig bed hebben ; warm u intusschen eens goed, dat zal u deugd doen.

Schaeve bracht het paard in den stal en voorzag het van voeder. Intusschen was het avondmaal bereid ; men nam plaats vóór een wel opgedischte tafel, en onze officier, alsook Schaeve en zijn vrouw aten dat het een lust was. Het gesprek liep over verschillende onderwerpen, en Schaeve en de officier spraken zoo gemeenzaam met elkander, alsof zij sedert tien jaar trouwe vrienden waren geweest.

Na het avondmaal liet Jan een flesch ouden wijn opbrengen, die onder vroolijk praten geledigd en door een tweede gevolgd werd.

Het hoofd van Schaeve werd warm, zijn gelaat kreeg een hoogroode kleur, en hij praatte als een ekster.

— Gelooft ge wel, dat er aan Karel V nog veel ontbreekt ? sprak Schaeve.

— Dat kan waar zijn, zei de officier ; niemand is volmaakt.

— Keizer Karel moest, volgens mij, zoo nauw niet zien op het wild ; ik en een ander zijn tot den dood toe bang om een haas of een ander dier te schieten, dat in den omtrek van een uur rond Brussel loopt ; daarbij de belastingen worden van dag tot dag hooger.

— Vriend, mij dunkt, dat gij wat ver gaat, sprak de officier.

— Ik zeg nog niet half genoeg, hervatte Schaeve, meer en meer opgewonden. Ik zeg, dat het een schande is !

— Zwijgen wij daarvan, sprak de officier ; ik hoor niet gaarne kwaad zeggen van den Keizer, en dit om goede redenen...

— Gij zijt in zijn dienst misschien ?

— Ja, antwoordde de officier ; ik verlaat hem nooit.

— Zoo, welk is uw ambt? vroeg Schaeve, zijn glas vol schenkende.

— Ik ben zijn eerste stalmeester.

Schaeve beschouwde de kleederen van den officier, en terwijl hij bemerkte, dat zij hier en daar gescheurd waren, schudde hij het hoofd, en zeide :

— Daar, neem dit glas en spreek zonder liegen ; wie zijt gij ?

— Mijn brave man, hernam de officier, ik wil u niet bedriegen ; ik ben de voornaamste onder zijn hovelingen.

— Men beweert, dat de wijn de waarheid doet zeggen, sprak Jan, opnieuw zijn glas vullende en zijn oogen steeds op de kleederen van den jager gevestigd houdende ; zeg eens ronduit wie gij zijt.

— Gij wilt het dus volstrekt weten ? Welnu, ik ben de keizer zelf !

— Wel, ik heb van mijn leven zulk een aardigheid niet gehoord, sprak Schaeve, terwijl hij zijn handen te zamen sloeg. Vrouw, voegde hij er bij, neem deze flesschen weg ; en gij, arme sukkelaar, ga maar seffens slapen, want zoo ge nog een glas dronkt, zoudt ge misschien wel de wandelende jood worden. Goeden nacht, keizer !

De officier mocht verzekeren of niet, dat hij

wezenlijk Karel V was, dit hielp niet; bij elke nieuwe bevestiging barstte Schaeve in een schaterlach uit; hij stootte hem eindelijk naar de kamer, die voor hem bestemd was en waarvan hij de deur, tot meerdere zekerheid, toegrendelde.

Den volgenden morgen wilde Schaeve hem slechts laten vertrekken, nadat hij hem een goed ontbijt had opgediend, en zijn stalling, vee en land had getoond. Karel V (want deze was het wezenlijk), die hetgeen gedurende de drinkpartij gebeurd was, scheen vergeten te hebben, drukte de hand van den huisbaas en zeide:

— Vaarwel, Schaeve, ik bedank u voor uw gulle gastvrijheid. Het spijt mij, dat ik u thans mijn erkentenis niet kan betoonen; doch, indien ik u ooit een dienst kon bewijzen, ga maar gerust naar het hof te Brussel, en vraag naar den *groenen jager*. Alsdan zult gij tevreden zijn.

Een jaar verliep sedert dat bezoek, en Schaeve had zijn gast bijna vergeten, toen op eens het greintje eerzucht, dat in alle hoofden een plaatsje vindt, zich in onzen goeden herbergier begon te ontwikkelen. Hij wilde boschwachter worden, een ambt, dat te dien tijde hoog in aanzien was. Wat hij ook in het werk

stelde, zijn pogingen gelukten echter niet ; zijn vraag werd door de hoogere overheid van de hand gewezen.

Deze mislukking bracht hem den officier van Karel V in het geheugen. Hij dacht thans, dat zijn gast toch iets kon zijn en hem misschien zou kunnen helpen. Moedig nam hij hoed en stok en vertrok naar Brussel. Daar gekomen, begaf Schaeve zich regelrecht naar het paleis, zeide aan den portier wie hij was, en voegde er bij, dat, een jaar geleden, een officier van den keizer, die zich *de groene jager* noemde, bij hem den nacht had doorgebracht, en dat hij dezen verlangde te spreken.

De portier verwijderde zich en kwam na eenige oogenblikken terug, terwijl hij Schaeve vriendelijk verzocht hem te willen volgen. Hij leidde hem door verscheidene prachtige zalen, en liet hem eindelijk vóór de deur eener kamer staan, na hem de stilzwijgendheid aanbevolen te hebben. Schaeve was zichtbaar verbaasd : die vorstelijke rijkdom bedwelmde zijn hoofd ; hij meende, dat hij droomde, toen degene, dien hij zocht, eensklaps te voorschijn kwam. Hij was een weinig veranderd, en, ofschoon zeer eenvoudig gekleed, had hij een ontzagwekkend gelaat, dat Schaeve zou be-

vreesd gemaakt hebben, had hij hem niet glimlachend de hand toegereikt.

— Dat scheelt te veel ! sprak Schaeve, hier is de kleinste kamer meer waard dan geheel ons dorp.

— Gij hebt nog niets gezien. Daar, vriend, kijk eens in het ronde ; beschouw die prachtige gebouwen, die zware torens, die heerlijke wandelwegen ; welnu, dat alles behoort aan den *groenen jager*, dat alles behoort mij toe !

— Ach, groote God ! zijt ge dan waarlijk de keizer ?

— Ja zeker : Keizer Karel in persoon.

Schaeve viel sprakeloos op zijn knieën, en de eerste woorden die hij kon uitbrengen, waren woorden van de ootmoedigste verschooning. Hij waande zich plichtig, omdat hij zoo gemeenzaam tot den keizer gesproken had, en hem eertijds zoo maar flink weg in een slaapkamer had gestooten.

Karel V lachte een oogenblik met zijn verlegenheid en zeide vervolgens goedhartig :

— Gij zijt wel bevreesd geworden, sedert wij elkander ontmoet hebben ! Is het, omdat gij nu ziet, dat ik waarlijk de keizer ben ?... Maar, gij hebt mij met het doel van uw bezoek nog niet bekend gemaakt.

Schaeve stond langzaam op, en, op zijn stok

leunende, verklaarde hij, waarom hij naar Brussel gekomen was.

— Zoo, zoo, zei de keizer, men wil u het ambt van boschwachter niet toestaan ! Wacht, ik zal dat spoedig in orde brengen.

De Keizer schreef eenige woorden en belde. Onmiddellijk verscheen een hofjonker, aan wien hij het briefje overhandigde, terwijl hij hem zachtjes eenige woorden toesprak. De bediende maakte een eerbiedige buiging en verwijderde zich.

— Welnu, vriend, hervatte de keizer, hebt gij nog iets anders te vragen ?

— Neen, neen, 't is genoeg, meer dan genoeg.

— Maar ik verzoek u dringend iets meer te vragen ! Gij hebt mij immers te goed behandeld.

— Welaan, zeide Schaeve, daar gij er op staat, zal ik nog een vraag doen.

Als gij aan de heeren schrijft, die mij het ambt van boschwachter moeten verleenen, zet dan, als 't u belieft, in uw brief, dat ik uw vriend ben. Ik zal trotscher zijn op dien titel, dan op alles wat ge mij zoudt kunnen aanbieden.

De keizer scheen door dit eenvoudig doch

edelhartig verzoek getroffen. Hij drukte Schaeve de hand, en zeide :

— Gij zijt een der braafste en edeldenkendste menschen, die ik ooit in mijn paleis ontmoet heb. Uw verlangen zal stipt volbracht worden.

Jan Schaeve drukte stotterend zijn dank uit, maakte een diepe beweging met zijn hoed, en verliet opgeruimd het paleis, om, fier als een vorst, in zegepraal naar huis weder te keeren.

Karel V had woord gehouden : twee dagen later was zijn *vriend Jan Schaeve* als boschwachter aangesteld.

ZONDERLINGE ERFENIS.

— Zij is dan toch bezweken ?

— Ja, mevrouw, zij is dood ; — antwoordde een kleine in het zwart gekleede heer.

— En het testament ?

— 't Zal dadelijk geopend worden.

— Maar wie is toch die armoedig gekleede vrouw, die daar in den hoek staat ?

— O, die zal niet veel krijgen ; het is Anna, de zuster der afgestorven Egeria.

— Ha, die zelfde Anna, die eenige jaren geleden met dien armen officier trouwde ?

— Ja, ja, het is dezelfde.

— En zij is onbeschaamd genoeg hier nog te midden onzer familie te verschijnen ?

— Dat is dubbel onbeschaamd, te meer wijl zij wel weet, dat Egeria nooit veel van haar gehouden heeft.

Op dit oogenblik naderde Anna. Haar gelaat was bleek, haar oogen stonden vol tranen, kommer en hartzeer hadden haar voorhoofd vroeg gerimpeld.

— Wat wilt gij hier? vroeg de trotsche mevrouw de Villebois.

— Niets, tenzij den notaris van mijn zuster vragen, of zij in haar laatste oogenblikken niet over mij gesproken heeft.

— Zoo? Gij meent, dat ze aan u zou gedacht hebben, aan u, de schande van ons oud edel huis?

— Was mijn man niet edel door zijn geboorte, hij was het toch door zijn daden; hij heeft zich immers opgeofferd voor het vaderland, zijn nagedachtenis is mij heilig en dierbaar.

— En gij meent, dat gij ons ook nog dierbaar moet zijn, niettegenstaande gij tegen onzen wil gehandeld hebt met een huwelijk aan te gaan beneden uw stand?

— Daarin heb ik misschien misdaan; maar ik heb toch reeds zooveel geleden! Kendet gij, als ik, ellende en jammer; hadt gij, mevrouw, een kind, waarvan de toekomst u dag en nacht bezig houdt, gij zoudt voelen, hoe zwaar ik heb geboet.

— Een gedrag als het uwe kan nooit vergeven, nooit vergeten worden.

Op eens trad de notaris binnen.

— Verwijt mevrouw niet iets, dat haar vader en haar zuster reeds lang vergeven hebben; sprak hij.

— Maar wat heeft zij thans hier te doen ?

— Zij moet hier zijn, antwoordde de notaris ernstig ; ik heb ze uitdrukkelijk hier ontboden.

Vervolgens las hij het testament. Het behelsde, dat Egeria de Damfreming had nagelaten 200.000 frank in gereed geld, verschillende juweelen, kleederen en meubelen, die bij den notaris berustende waren ; een landgoed ter waarde van 200.000 frank, en een gebedenboek. Het testament eindigde met deze woorden :

« Ik wil en begeer, dat mijn nalatenschap in drie deelen verdeeld worde. Het eerste deel zal 200.000 frank zijn ; het tweede zal mijn landgoed, de meubelen en juweelen bevatten ; en het derde zal bestaan uit mijn gebedenboek. Aan mijn zuster Anna heb ik reeds lang vergeven, en had ik eerder haar terugkomst naar 't vaderland vernomen, voorzeker zou ik haar bijgestaan hebben. Ik ben haar echter in mijn testament ook indachtig geweest.

» Mevrouw de Villebois, mijn geachte nicht, mag eerst een van de drie gedeelten kiezen, vervolgens mijn neef de Vatry, en het overige blijft voor mijn zuster Anna. »

— Ha, ha ! sprak de Vatry, Egeria was niet alleen milddadig, maar ook uiterst scherpzinnig.

— Mevrouw, sprak de notaris ernstig, welk deel kiest gij ?

— De 200.000 frank in gereed geld.

— Hebt gij wel over uw keus nagedacht ?

— Zeer wel.

De notaris zocht medelijden voor Anna op te wekken, en zeide : « Mevrouw gij zijt schatrijk ; Anna is arm. Wilt gij haar niet het eerste gedeelte overlaten en het gebedenboek kiezen, dat een zonderlinge inval van de afgestorvene met de beide andere deelen in waarde gelijk stelt ? »

— Gij spot zeker, heer notaris ? riep de dame. Gij moet weinig scherpzinnigheid hebben, om niet te begrijpen, dat zuster Egeria haar gebedenboek uitdrukkelijk voor Anna bestemde. Kort en goed, ik behoud wat ik gekozen heb.

De heer de Vatry nam het landgoed, de kleederen en juweelen voor zich. Ook tot hem wendde zich de notaris, en vroeg : « Hoewel zuster Egeria misschien het opzet had Anna te straffen, kondt gij, die reeds millioenen bezit, hier toch een schoon blijk van uw edelmoedigheid geven, wildet gij aan de arme weduwe uw deel overlaten. »

— Zeer verplicht voor uw goeden raad, hernam de Vatry, maar dat landgoed grenst juist aan mijn bezittingen en komt mij dus

uitermate gelegen. Wat de juweelen betreft, die zijn een gedachtenis, en zoo iets staat men niet af.

— In Gods naam dan, ik kan u niet dwingen ; ik moet mij stipt aan de woorden van het testament houden.

Hierop nam de notaris het gebedenboek uit zijn lessenaar en overhandigde het aan de weduwe, met de woorden : Hier mijn arme, goede dame, neem dan ook uw erfdeel.

Anna nam het boek, drukte het bewogen aan haar hart en vervolgens aan de lippen van het kind, dat zij bij zich had. — Daar, Hector, snikte zij, kus het gebedenboek van uw lieve tante, die u zeker had liefgehad, zoo zij u maar gekend had. Als gij er eens in lezen kunt, moet gij God bidden, dat Hij u den geest van uw vader geve en u meer geluk schenke, dan Hij voor uw moeder dienstig achtte.

De vreemde getuigen weenden van aandoening, de knaap drukte het boek aan zijn lippen en opende het eindelijk. Och, moeder, juichte hij, wat mooie prentjes !

— Heel mooi, kind, sprak de weduwe, onder tranen glimlachende over de verrukking van haar zoontje.

— Onze Lieve Vrouw met een rood kleed,

vervolgde de kleine en een kindje met een groen kleedje.

Maar, moeder, waarom zijn die fijne papiertjes overal op de prentjes gelegd ?

Opdat de beeldjes niet zouden beschadigd worden.

Het kind doorbladerde verder het gebedenboek.

— Moeder, waarom liggen toch overal zoo veel papieren op elke prent ?

De weduwe bekeek het boek van naderbij, een luide kreet ontvloog aan haar lippen, zij viel in onmacht.

De notaris ondersteunde haar en zeide : « Ik geloof niet, dat het toeval ernstige gevolgen zal hebben. Gij, lieve jongen, geef mij het boek; gij zoudt er schade aan kunnen doen. » Daarna beijverde hij zich, de weduwe de gepaste hulp toe te dienen. De beide andere erfgenamen verwijderden zich.

Een maand later ontmoetten de heer de Vatry en mevrouw de Villebois hun tante Anna met haar zoontje, die eenvoudig maar rijk gekleed, in een fraai open rijtuig, met twee paarden bespannen, langzaam door de straten reden. Zij namen inlichtingen over haar en hoorden, dat zij een ruim huis voor 120.000 frank had aangekocht en voor haar zoon de beste meesters had

aangenomen. Dat trof hen als een donderslag. Zij haastten zich naar den notaris. Deze zat juist druk aan zijn bureel te cijferen.

— Wij storen u misschien ? begon mevrouw de Villebois.

— O, dat doet weinig, antwoordde de notaris : ik was juist bezig, een aankoop van staatspapieren voor mevrouw uw tante te regelen.

— Wat ? riep de Vatry, nadat zij huis, koets en paarden heeft aangekocht, blijft haar nog geld ter beschikking over ?

— Ei, zeker.

— En waar heeft ze dat gehaald ?

— Wel, dat hebt gij immers zelf wel gezien.

— Wat, waar dan ?

— Toen zij bij het openslaan van het gebedenboek in onmacht viel.

— Daar weten wij niets van.

— Maar, vervolgde de notaris met een triompheerend lachje, ik dacht toch, dat gij er bij waart. In dat gebedenboek waren 60 prentjes, en op ieder plaatje lagen tien banknoten, ieder van 1000 frank ; dat maakt 600.000 frank.

— Goede Hemel ! riep de Vatry.

— Had ik dat geweten ! stamelde mevrouw de Villebois.

— De keus stond toch aan u ; ik heb u zelfs

geraden, het gebedenboek te nemen ; maar gij verkoost het niet.

— Wie had ook ooit kunnen denken, dat daar zulk een schat in zat !

Men bewondert nog in een museum te Parijs een schilderij, die de hier verhaalde gebeurtenis vereeuwigd heeft.

VADERLIEFDE.

Te Barcelona, in Spanje, leefde ruim zeventig jaar geleden, een diamantslijper, met name Antonio. Van de geheele buurt was Antonio gewoonlijk de eerste, die met zijn dagwerk begon, en wanneer men 's avonds, vermoeid van den arbeid, de verkwikkende nachtrust zocht, zeide meestal het licht in Antonio's werkkamertje, dat hij nog bezig was het brood voor zijn talrijk huisgezin te verdienen. Vóór twaalf jaar, was zijn geliefde vrouw gestorven, zes kinderen nalatende, die toen nog te klein waren, om veel bij te dragen tot verlichting van de zorg huns vaders. Die twaalf jaren had hij met arbeiden en slaven doorgebracht ; nooit zag men hem werkeloos behalve op Zon- en feestdagen. Zijn gekromd en verzwakt lichaam, zijn bleek gelaat en zijn grijze haren toonden, dat hij te veel van zijn krachten gevergd had ; maar zijn vriendelijk en helder oog, waaruit inwendige vreugde straalde, wanneer hij aan zijn vier oudste kinderen dacht, die door zijn zorg reeds een eerlijk en goed bestaan hadden,

gaf te kennen, dat hij toch een gelukkige vader was.

De jongste zijner kinderen, thans een jongeling van bijna negentien jaar, werd tot de zeevaart opgeleid en was, wanneer hij niet vaarde, bij zijn vader thuis. Welke moeite de edele Antonio ook had aangewend, om vooral Fernando, zoo heette hij, tegen de strikken van het verderf te vrijwaren, wanneer hij, verwijderd van de vaderlijke woning, met slechte menschen zou verkeeren, alles was te vergeefs geweest. Fernando had zijn braven vader spoedig vergeten, en overtrof weldra zijn verleiders in bedorvenheid. Bij zijn slecht hart bezat hij ook een geslepenheid, waarmede hij den goeden Antonio geheel om den tuin leidde, zoodat deze hem voor veel beter hield dan hij werkelijk was.

Het was negen ure in den avond. Des anderendaags 's morgens vroeg ging Fernando weer ter zee en zou naar alle waarschijnlijkheid meer dan een half jaar wegblijven. Antonio zat nog in zijn werkkamer en was druk bezig met het slijpen van eenige kostbare steenen, welke hem een juwelier der stad te dien einde had besteld. Nu en dan zag hij op naar een klein uurwerk, dat tegen den wand hing, als scheen hij met verlangen het oogenblik te ver-

beiden, waarop zijn zoon, die nog eenige bezigheden buitenshuis te doen had, zou terugkeeren. « Daar is hij ! » zeide hij in zich zelf, toen hij den bekenden tred zijns zoons meende te hooren, en weinige oogenblikken later opende Fernando de deur der kamer. De oude man nam spoedig de kostbaarheden, die vóór hem op de werkbank lagen, bijeen en sloot ze in een hiertoe bestemd kistje, om den tijd die nog over was, alleen met zijn zoon door te brengen. Hij zag den begeerigen blik niet, met welken Fernando den schat beschouwde en volgde, totdat deze geborgen was.

Nog eenige uren zaten zij in de woonkamer bij elkander, en treffend waren de hartelijke woorden, welke de vader tot zijn zoon richtte. Deze echter was uitermate stil en afgetrokken, hetgeen de grijsaard aan de aanstaande scheiding toeschreef.

Ruim een uur was men ter rust gegaan ; maar Fernando sliep niet. Een verschrikkelijke gedachte was bij hem opgekomen, toen hij in zijn vaders werkkamer den schat had gezien, en, hevig was de strijd, die toen in zijn binnenste woedde. De ongelukkige ! hij wankelde, de stem der boosheid werd steeds levendiger en krachtiger in hem, die der deugd verflauwde meer en meer, hij hoorde haar niet

meer en... viel. — De torenklok had twee geslagen, toen Fernando, nadat hij eenige minuten overeind in zijn bed had gezeten, als wilde hij zich overtuigen, dat zijn vader sliep, zijn leger zachtjes verliet en zoo stil mogelijk naar dat van zijn vader sloop. De luide ademhaling bewees, dat diens slaap gerust en vast was. Voorzichtig nam hij het nachtlicht, dat vóór het bed op een tafeltje stond, en hield het iets hooger, als wilde hij zich nauwkeuriger van den slaap zijns vaders verzekeren. Fernando neep zijn oogen dicht, als kon hij het eerbiedwaardig gelaat van zijn vader niet verdragen, en zette de lamp op haar plaats. Hierop onderzocht hij de zakken van den ouden man, nam den sleutel der werkkamer, ook dien van het schatkistje, en ging toen met het licht de kamer uit. Kort daarna kwam hij weder binnen, en zijn bleek, misvormd wezen, zijn bevende hand zeiden, dat hij een vreeselijke misdaad had bedreven.

Hij had de sleutels weer in zijn vaders zak laten glijden, de lamp op het tafeltje gezet, en wilde juist in zijn bed stappen, toen Antonio, door de beweging van een stoel, waartegen Fernando stootte, wakker werd.

« Zijt gij het, Fernando ? » vroeg hij.

« Ja, vader ! » antwoordde de zoon.

« Is het reeds zoo laat, dat wij moeten opstaan, jongen ? » hernam de grijsaard.

Fernando's hoofd duizelde, zijn hart sloeg hevig, terwijl zijn tong hem bijna weigerde te antwoorden.

« Neen, vader, » stamelde hij, « ik ben opgestaan om wat te drinken. »

« Zijt gij ontsteld, Fernando ? Ik meen aan uw stem te bemerken dat gij beeft, » vroeg de vader.

« Ik heb kou, vader ! » hernam hij, en de teedere woorden van Antonio sneden hem door de ziel.

Juist sloeg de torenklok half drie.

« Nog ruim drie uren tijd, » sprak de vader. « Slaap maar gerust, jongen, en denk niet te veel aan morgen. Ik zal u op tijd wekken. »

Maar Fernando sliep niet en was nog wakker, toen Antonio des morgens opstond en hem riep. Te acht ure ging men samen naar de haven, waar het schip reeds gereed lag. Ook zijn twee broeders waren aanwezig. De tijd van scheiden was daar.

« Nu, Fernando ! » sprak de grijsaard, en twee groote tranen rolden langs zijn vermagerde wangen, « vaar met God, mijn kind ! Hij voere u spoedig weer gezond en gelukkig in mijn armen. »

De broeders konden hun tranen niet bedwingen ; zij namen den vader tusschen zich en verwijderden zich snel met hem, terwijl Fernando bijna gevoelloos in het schip stapte, dat eenige minuten later reeds onder zeil was. Antonio bracht dien morgen in het huis van zijn oudsten zoon door. Des namiddags ging hij weder naar zijn woning met het voornemen zijn arbeid voort te zetten. Hij gaat in zijn werkkamertje, opent het kistje en bemerkt, met ontzetting, dat hem een steen van groote waarde ontbreekt.

Oogenblikkelijk begint hij te zoeken, maar verstijft bijna van schrik omdat hij hem niet vindt. Met beide handen voelt hij het kistje door, doorzoekt de geheele kamer, terwijl het angstzweet uit zijn lichaam dringt, maar nergens vindt hij den kostbaren steen. Hij valt op een stoel neder, schijnt een oogenblik te peinzen, alsof hij zich iets wilde herinneren, en een vreeselijk licht gaat vóór den ongelukkigen vader op. Zijn gelaat met zijn handen bedekkende, barstte hij los in hartverscheurende klachten, terwijl tallooze tranen langs zijn verbleekte wangen biggelden. Hij begreep alles wat dien nacht was voorgevallen. Niemand was hier in huis geweest, sedert hij gisteren avond de steenen had weggeborgen,

zijn eigen zoon, — neen, hij kon niet meer twijfelen, — zijn Fernando had hem bestolen!

Hij, die den diamantslijper in de eerstvolgende dagen had gezien, zou hem bijna niet herkend hebben, zoo had de zielesmart zijn zwak lichaam aangetast.

Vier weken hierna zat de oude Antonio in de gevangenis. De juwelier, aan wien de steenen toebehoorden, had den verloren diamant van hem teruggeëischt, en toen Antonio hem dien niet kon terugbezorgen, had hij de zaak aan het gerecht overgegeven. De brave man ontkende niet, dat hij den steen ontvangen had, maar verklaarde zich onschuldig, terwijl hij echter op niemand eenige beschuldiging wierp. Allen, die hem kenden, waren ten hoogste verwonderd en terneergeslagen, want zij konden zulk een daad van den trouwen Antonio niet aannemen, en spraken hem in hun harten vrij.

De dag waarop het vonnis zou uitgesproken worden, was daar. Een ontelbare menigte was in het gerechtshof samengestroomd. Vele wenschen en zuchten gingen voor den ongelukkige op, en ook aan de gezichten der rechters kon men zien, dat zij een moeilijke taak te vervullen hadden.

Met medelijden zagen zij, toen het vonnis

werd voorgelezen, op den beschuldigde neder, die, vermagerd en uitgeteerd, met een gelaat, waarop zich onschuld en vrede teekenden, vóór hen stond en luisterde. Een doodsche stilte heerschte in de zaal. Met gespannen aandacht hing men aan de lippen der rechters. Op aller gelaat was een angstige belangstelling te lezen, totdat eindelijk de woorden « *Veroordeeld tot den dood,* » als een elektrieke schok door de harten der aanwezigen trilden. Geheel verslagen ging het volk onder een sombere stilte uiteen.

Binnen acht dagen zou de doodstraf op het schavot voltrokken worden.

Antonio was nooit alleen. Altijd had hij een zijner kinderen bij zich, en ook dikwijls bezochten hem vrienden en bekenden, die hem, niettegenstaande de veroordeeling van het gerecht, liefhadden en voor deugdzaam en braaf bleven erkennen. Den dag, vóórdat de vreeselijke straf zou voltrokken worden, gaf Antonio te kennen, dat hij nog gaarne met zijn oudsten zoon Pedro geheel alleen zou willen spreken. Men voldeed aan zijn verlangen en Pedro verscheen.

« Zijt gij daar, Pedro ? » vroeg de vader met een zwakke stem.

« Ik ben het, vader, » antwoordde hij, terwijl

hij op den grijsaard toeging en hem de handen drukte. « Gij wenschtet mij nog eens te spreken, vader ? »

« Ja, Pedro ! maar waarom weent gij ? morgen immers is alles gedaan.... Zeg, Pedro, gij denkt toch niet, dat ik dat oogenblik vrees ? »

« O neen, vader, zekerlijk niet, » snikte Pedro.

« En waarom denkt gij aldus, mijn zoon ? » vroeg Antonio.

« Omdat ik u voor onschuldig en braaf houd, vader, al beschuldigde u ook de geheele wereld, » snikte Pedro.

« En wat zeggen uw broeders en zusters ? » vroeg Antonio.

« Zij denken evenals ik, vader ! » antwoordde Pedro. « Zij houden u voor een vader, die niet alleen door woorden maar ook door voorbeelden hen de deugd leerde kennen. »

De grijsaard hief zijn blikken ten hemel en stamelde. « Ik dank u, mijn God, dat Gij mij ook dezen troost in mijn lijden niet ontzegt. »

Na een korte stilte vervolgde hij : « Hebt gij ook reeds een brief van Fernando ? » En bij het uitspreken van dien naam beefde zijn stem, en een hevige ontroering scheen hem te bevangen.

« Neen, vader, » antwoordde Pedro. « Hij

zal wellicht nog geen gelegenheid tot schrijven gehad hebben. »

Na een poos, gedurende welke hij als in gedachten verzonken scheen, hernam Antonio : « Ook heb ik u gevraagd bij mij te komen ten einde u te verzoeken den verzegelden brief welken gij in mijn geheimen lessenaar zult vinden, eigenhandig aan Fernando te bestellen. Zult gij dit doen, Pedro ? »

Pedro knikte ja, want spreken kon hij niet, zoo beklemd was zijn hart. Na nog een uur bij zijn vader doorgebracht te hebben, kwam de cipier hem aankondigen, dat de tijd van hun samenzijn reeds lang verstreken was. Met moeite moest men den zoon uit de armen van zijn geliefden vader losrukken. Hij hoorde zijn laatste vaarwel niet meer, en werd meer dood dan levend den kerker uitgedragen.

Den volgenden morgen vroeg was alles beslist, en de ziel van een onschuldig ter dood veroordeelde werd vóór den troon des Eeuwigen gedagvaard.

Vijf maanden na dit voorval vond men aan den oever van de Ebro een lijk, dat daar was aangespoeld. Toen men de kleederen van den drenkeling doorzocht, vond men den volgenden brief :

« Mijn teergeliefde zoon !

Wanneer gij deze regelen zult lezen, heeft uw vader wellicht zijn leven geëindigd op het schavot. Op het schavot, Fernando ! uw vader ! die alles heeft aangewend om zich zelf en de zijnen eerlijk door de wereld te helpen. Helaas ! ik behoef u niet te zeggen waarom. O ! Fernando, hadt gij geweten, welke de gevolgen van uw daad voor uw vader, voor uw broeders en zusters, maar nog meer voor u zelf zouden geweest zijn, gij waart voorzeker den laatsten nacht, dien gij bij mij doorbracht, zoo diep niet gezonken. Ja, ik herinner mij nu zeér wel den strijd, die in uw binnenste woedde, maar kon ik, ongelukkige vader, dit denken !

Thans is het te laat, voor altijd te laat !

Men vordert van mij terug, hetgeen gij ontvreemd hebt, en het zal u misschien verwonderen, dat ik mij niet tracht te verontschuldigen, gelijk ik doen kan. Maar, zie, niettegenstaande uw gedrag, klopt mijn vaderhart voor u. Fernando, ik bid u, den tijd, die u nog overblijft, te gebruiken om een beter leven te beginnen ; o ! ja, dat zult gij, niet waar ? Hierop vertrouw ik, en in dit vertrouwen vergeef ik u gaarne alles wat gij tegen mij misdeedt.

Mocht het de Voorzienigheid behagen mij te laten leven, totdat gij terug zijt, dan is mijn wensch u zoo spoedig mogelijk te aanschouwen en u te omhelzen. Is Gods wil anders, denk dan, dat het sterfbed van den rechtvaardige overal zacht is, en dat ik hierboven in zaliger kringen ook eens met u hoop vereenigd te zijn.

Vaarwel, mijn lieve Fernando! vaarwel, mijn dierbaar kind! Verscheur dit papier, maar bewaar mijn woorden in uw hart, opdat zij u dikwijls mijn laatste bede herinneren en doen denken aan uw altijd liefhebbenden vader.

ANTONIO. »

Men wist nu, wie die ongelukkige was. Uit wanhoop had hij zijn leven in de golven geëindigd. In een lederen zakje, dat op zijn borst hing, vond men den diamant om welken Antonio was veroordeeld.

EEN SALOMO'S OORDEEL.

Op zekeren dag begaf zich een landbouwer naar een naburige stad, om er den volgenden morgen op de veemarkt te zijn.

Daar hij voornemens was een aanzienlijken koop te doen, had hij zich niet alleen van een groote som gelds in banknoten, maar ook van drie duizend frank in zilver voorzien.

Dit laatste werd hem door zijn zwaarte eenigszins lastig, waarom hij den baas van de herberg, waar hij intrek had genomen, verzocht, het tot den volgenden dag in bewaring te nemen.

Toen hij 's morgens, vóór hij ter markt ging, den baas om het geld verzocht, zette deze groote oogen van verwondering op en sprak :

— Geld !... Welk geld ?... Maar, lieve man, hoe kunt ge zoo iets vragen ? Ik weet er niet van ; ik heb niets van u ontvangen ; ge vergist u. Misschien hebt gij het elders in bewaring gegeven ; bedenk u maar eens goed.

De landbouwer bracht den baas al de omstan-

digheden vóór den geest, onder welke het ter hand stellen plaats had, en herinnerde hem bijna elk woord dat zij toen hadden gesproken, doch alles bleef vruchteloos ; de bedrieger hield zich als wist hij van niets. Terwijl zij aldus twistten, kwam de waardin binnen ; zij was de eenige, die bij het overhandigen was aanwezig geweest, en zie, zij ook verklaarde van niets te weten.

De ongelukkige landbouwer begreep, dat hij door beiden bedrogen werd ; hij ontstak in hevigen toorn, schold hen uit voor dieven en verzekerde, dat het daarbij niet blijven zou.

Tierende verliet hij de herberg en kon door dit voorval zich niet naar de markt begeven. Toen hij een weinig tot bedaren was gekomen, besloot hij zich tot den burgemeester te wenden, ten einde te trachten zijn geld terug te krijgen.

Deze luisterde aandachtig naar het verhaal van den bedrogen landbouwer.

— Zijn er dan geen getuigen aanwezig geweest ? vroeg hij.

— Och, mijnheer, slechts zijn vrouw, en zij is het met hem eens, tenminste zij zeide ook, dat zij van niets wist, dat haar man niets had ontvangen.

Zonderling voorval, hernam de burgemeester

bij zichzelf ; hij bedacht zich een oogenblik en vervolgde toen met een opgeruimd gelaat : « Beste man, wees niet ongerust, ik zal zorgen, dat ge welhaast uw geld terug hebt .»

Hij deed twee gerechtsdienaars komen en zond intusschen een bediende naar den herbergier, om hem te zeggen, dat hij zoo spoedig mogelijk vóór den burgemeester moest verschijnen.

Een half uur later, vóór hem gekomen, werd hij, in tegenwoordigheid van den landbouwer en de twee gerechtsdienaren, op de volgende wijze ondervraagd :

— Hebt ge van dezen persoon een zak, inhoudende drie duizend frank in zilver, in bewaring ontvangen ?

— Mijnheer ! was het antwoord, ik heb hem reeds gezegd, dat ik van niets weet ; het spijt mij, dat de man zijn geld mist, maar dat kan ik niet vergoeden. Die man schijnt vrij vergeetachtig te zijn, en daarbij mijn vrouw heeft hem ook verzekerd, dat ik niets ontvangen heb, en nog twijfelt hij... Ik weet niet, waarom de man zooveel werk maakt van een zaak, waarin hij het grootste ongelijk heeft.

— Ge zegt, dat uw vrouw ook ontkent, dat gij iets ontvangen hebt ?

— Ja wel, edele heer !

— En ik houd staande, schreeuwde de landbouwer, die door al dat ontkennen driftig begon te worden, dat ik het u zelf in handen heb gegeven ; dat is zoo waar als dat...

— Stil ! stil, viel de burgemeester hem in de rede ; en, zich weder tot den herbergier wendende, vervolgde hij :

— Welnu, goede man, indien gij onschuldig zijt, zult gij er toch niet tegen opzien, om aan uw vrouw te schrijven, hetgeen ik u zal vóórzeggen, niet waar ?

— O ! wel zeker neen, was het antwoord, ik ben overtuigd niets van hem te hebben, dus waarom zou ik weigeren ?

Toen wenkte hem de burgemeester om bij een tafel plaats te nemen, legde vervolgens het noodige schrijfgereedschap vóór hem en zeide :

— Welnu, ziehier papier, pen en inkt, schrijf thans hetgeen ik u zeg.

De herbergier ging zitten ; hij was in de meening dat, aangezien er geen getuigen anders dan zijn vrouw waren aanwezig geweest, hij altijd in het bezit van dat geld zou blijven ; hij nam dus de pen en wachtte op hetgeen de burgemeester zou vóórzeggen.

— Welaan, schrijf, zei deze : « Vrouw, alles

is ontdekt ! Geef met den brenger van dezen brief het geld van den landbouwer mede; ik heb den burgemeester alles bekend ; niets baat meer, hij weet alles... »

Toen zette de landbouwer groote oogen op, hij begreep de list en begon reeds te hopen.

— Maar, Mijnheer, riep de verschrikte herbergier uit, terwijl hij de pen op tafel wierp, hoe zou ik zoo iets durven schrijven, het zou mij zelf beschuldigen zijn.

— O ! wees daarover niet ongerust, ik geef u mijn woord van eer, dat, indien gij onschuldig zijt, hetgeen gij schrijven zult u niet zal schaden. Schrijf dan gerust ; indien gij onschuldig zijt, is het immers de beste manier om den landbouwer te overtuigen.

De beschuldigde kon hiertegen niets inbrengen ; hij gaf zich dus aan zijn noodlot over en schreef het briefje, dat hij onderteekende en, op last van den burgemeester, verzegelde.

Daarna zond de burgemeester een der gerechtsdienaars met het geschrevene naar de vrouw van den herbergier.

Bij het lezen van het briefje, viel zij van schrik bijna in onmacht, en begon haar man uit te schelden voor een onnoozele sul, een lafaard.

Na eenige oogenblikken geschreeuwd te hebben, haalde zij in woede het gestolen geld, en gaf het aan den ambtenaar. Deze spoedde zich terug naar den burgemeester, die het geld aan den verblijden eigenaar ter hand stelde.

De herbergier werd dadelijk aangehouden en naar de gevangenis geleid, en hij en zijn vrouw ondergingen hun welverdiende straf, terwijl de boer welgemoed naar zijn dorpje terugkeerde.

INHOUD.

	Blz.
Belisarius.	5
Een gepaste grap	22
Hoe Jan Schaeve boschwachter werd.	28
Zonderlinge erfenis.	37
Vaderliefde	45
Een Salomo's oordeel	57